

Библиографические ссылки:

1. Биекенов Н.А. Национальная полиция Казахстана: конституционно-правовые основы организации и деятельности / Н.А. Биекенов. – Бишкек, 2011. – 430 с.
2. Бредихин И.Д. К дискуссии о понятии и признаках дефиниции «общественное место» в административном законодательстве / И.Д. Бредихин // Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Право. – 2011. – Вып.26. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-disskussii-o-ponyatii-i-priznakah-definititsii-obschestvennoe-mesto-v-administrativnom-zakonodatelstve>.

Казначесв Дмитро Георгійович,
доцент кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Бурлаку Ольга Георгіївна
слухач магістратури факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ
ПІД ЧАС ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

В умовах сьогодення під час виникнення надзвичайних ситуацій спостерігається велика кількість злочинів та правопорушень, порушення публічного порядку та безпеки.

Згідно з Кодексом цивільного захисту України надзвичайна ситуація визначається як обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності [1].

В залежності від характеру походження подій, що можуть зумовити виникнення надзвичайних ситуацій на території України, визначаються такі види надзвичайних ситуацій: техногенного, природного, соціального та воєнного характеру.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру – це транспортні аварії (катастрофи), пожежі, неспровоковані вибухи чи їх загроза, аварії з викидом

(загрозою викиду) небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин, раптове руйнування споруд та будівель, аварії на інженерних мережах і спорудах життєзабезпечення, гідродинамічні аварії на греблях, дамбах.

Надзвичайні ситуації природного характеру – це небезпечні геологічні, метеорологічні, гідрологічні морські та прісноводні явища, руйнації ґрунтів чи надр, природні пожежі, зміна стану повітряного басейну, інфекційна захворюваність людей, сільськогосподарських тварин, масове ураження с/г рослин хворобами або шкідниками, зміна стану водних ресурсів та біосфери.

Надзвичайні ситуації воєнного характеру — це ситуації, пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення внаслідок зруйнування атомних і гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухівки, сильнодіючих отруйних речовин, токсичних відходів, нафтопродуктів, вибухівки, транспортних та інженерних комунікацій тощо.

Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру – це ситуації, пов'язані з протиправними діями терористичного та антиконституційного спрямування: здійснення або реальна загроза терористичного акту (збройний напад, захоплення і затримання важливих об'єктів, ядерних установок і матеріалів, систем зв'язку та телекомунікацій, встановлення вибухових пристроїв у громадських місцях, викрадення або захоплення зброї, виявлення застарілих боєприпасів тощо [2].

Внаслідок надзвичайної ситуації руйнуються будинки, споруди, шляхи сполучення, виникають зараження місцевості радіоактивними та хімічними речовинами, затоплення, пожежі. Люди можуть опинитися у завалах, у пошкоджених, підтоплених або палаючих будинках, інших ситуаціях. Тому в осередках ураження і районах лиха найчастіше відбувається викрадення майна з домоволодінь та викрадення речей у загиблих осіб внаслідок надзвичайної ситуації.

Особливої уваги під час виникнення надзвичайних ситуацій викликає порушення публічного порядку та безпеки, викрадення речей та майна громадян з зруйнованих будинків, а також товарів та продукції з промислових підприємств та закладів торгівлі.

Внаслідок надзвичайної ситуації руйнуються будинки, споруди, шляхи сполучення, виникають зараження місцевості радіоактивними та хімічними речовинами, затоплення, пожежі. Люди можуть опинитися у завалах, у пошкоджених, підтоплених або палаючих будинках, інших ситуаціях. Найчастіше в осередках ураження і районах лиха відбувається викрадення майна з домоволодінь та викрадення речей у загиблих осіб внаслідок надзвичайної ситуації.

У кримінальному кодексі України в статті 432 передбачена кримінальна відповідальність за мародерство яке трактується як викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених [3].

На нашу думку мародерством можна вважати не тільки викрадення речей на полі бою, як вище зазначено, а й викрадення речей та майна громадян з домоволодінь при виникненні надзвичайних ситуацій.

Забезпечення публічного порядку та безпеки, охорони життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян під час виникнення надзвичайних ситуацій на території України здійснюється силами і засобами підрозділів Національної поліції, які розробляють і здійснюють заходи щодо запобігання та розкриття розкрадань всіх видів власності, викрадень транспортних засобів, а також запобігають пограбуванню осіб, які загинули чи постраждали внаслідок надзвичайної ситуації.

У разі введення на окремих територіях України режиму надзвичайного стану викликаного: 1) виникненням особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (стихійного лиха, катастроф, особливо великих пожеж, застосування засобів ураження, пандемій, панзоотій тощо), що створюють загрозу життю і здоров'ю значних верств населення; 2) здійснення масових терористичних актів, що супроводжуються загибеллю людей чи руйнуванням особливо важливих об'єктів життєзабезпечення; 3) виникнення міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів, блокування або захоплення окремих особливо важливих об'єктів або місцевостей, що загрожує безпеці громадян і порушує нормальну діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; 4) виникнення масових безпорядків, що супроводжуються насильством над громадянами, обмежують їх права і свободи; 5) спроби захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства, з метою запобігання правопорушенням та підтриманням публічного порядку та безпеки підрозділи Національної поліції можуть додатково здійснювати наступні заходи:

- запровадження комендантської години (заборона перебувати на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень особи у встановлені години доби);

- перевірка документів у громадян, а в необхідних випадках - проведення особистого огляду, огляду речей, транспортних засобів, багажу і вантажів, службових приміщень та житла громадян;

- обмеження або тимчасова заборона продажу зброї, отруйних і сильнодіючих хімічних речовин, а також алкогольних напоїв та речовин, вироблених на спиртовій основі;

- тимчасове вилучення у громадян зареєстрованої вогнепальної і холодної зброї та боєприпасів, а у підприємств, установ і організацій - також навчальної військової техніки, вибухових, радіоактивних речовин і матеріалів, отруйних і сильнодіючих хімічних речовин;

- заборона виготовлення і розповсюдження інформаційних матеріалів, що можуть дестабілізувати обстановку;

- регулювання роботи цивільних теле- та радіоцентрів, заборона роботи аматорських радіопередавальних засобів та радіовипромінюваль-

них пристроїв особистого і колективного користування;

- особливі правила користування зв'язком та передачі інформації через комп'ютерні мережі;

- порушення у порядку, визначеному Конституцією і законами України, питання про заборону діяльності політичних партій, громадських організацій в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей[4].

Використані джерела:

1. Кодекс цивільного захисту України: Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458. / [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

2. Надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру. / [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5282830/page:3>.

3. Кримінальний кодекс України, від 05.04.2001 № 2341-III. / [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

4. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану" від 16.03.2000 року, № 1550-III. / [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.

Кононець Віта Петрівна

ст. викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ ПРОТИЗАКОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ З ОХОРОНИ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ, ЩО СУПЕРЕЧИТЬ
ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВУ**

Актуальним сьогодні є розширення участі громадян і їх об'єднань у охороні громадського порядку, їх бажання взаємодії з органами Національної поліції щодо протидії злочинності. Так, громадяни України відповідно до Конституції України мають право створювати громадські формування для участі в охороні громадського порядку і державного кордону, сприяння органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам у запобіганні та припиненні адміністративних правопорушень і злочинів, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин.

Законом України "Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону" визначено можливість створювати на засадах громадської самодіяльності зведені загони громадських формувань, спеціалізовані